

LAUSUNTO 6.11.2018

Asia: Ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistaminen, OKM/22/010/2018

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry lausuu kunnioittavasti opetus- ja kulttuuriministeriölle.

Suomen Ammattiin Opiskelevien Liitto – SAKKI ry kiittää mahdollisuudesta lausua esityksestä ylioppilastutkintoa koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

SAKKI ry ei kannata esitettyä muutosta pakollisten suoritettavien kokeiden määrän lisäämistä ylioppilastutkinnossa. Pakollisten kokeiden määrän lisääminen muuttaa kaksoistutkinnon suorittamisen entistä raskaammaksi kokonaisuudeksi ja tulee vähentämään kaksois- ja kolmoistutkinnon suorittavien määrään tulevaisuudessa. Esityksessä ei ole alkuperäisen esityksen ohjausvaikutusta matematiikan ja toisen kotimaisen kielen ylioppilaskokeen suorittamiseen, joten esitys kirjoitettavien kokeiden määrän kasvattamiseksi on myös tästä syystä perusteeton. Korkeakoulujen opiskelijavalintojen muuttuminen toisen asteen tutkintoja painottavaksi ei ole riittävä perustelu ylioppilastutkinnon pakollisen koemäärän kasvattamiseksi.

Toisen asteen koulutusjärjestelmää tulee tarkastella kokonaisuutena. Nyt tehty esitys ylioppilastutkintoon kuuluvien kokeiden määrästä on ristiriidassa ammatillisen koulutuksen reformin tavoitteiden kanssa. Ammatillisen koulutuksen reformin keskeinen ajatus on ollut lisätä opiskelijan mahdollisuuksia koota yksilöllisesti hänelle soveltuva tutkinto, jolla hän pystyy saavuttamaan omien tavoitteiden mukaisen ja edellyttämän osaamisen. Kaksoistutkinto ja muuten lukiokoulutukseen kuuluvien opintojen kautta hankittu osaaminen on ollut ja tulee jatkossakin olemaan keskeisessä roolissa niiden ammatillista tutkinnossa suorittavien opiskelijoiden kohdalla, jotka ovat asettaneet tavoitteekseen esimerkiksi korkeakouluopinnot.

Kaksoistutkinnon suorittaminen on ollut jo tähän mennessä rankka ja aikaa vievä kokonaisuus toisen asteen tutkintoa suorittavalle nuorelle. On todennäköistä, että pakollisen koemäärän kasvattaminen tulee vähentämään kaksoistutkinnon suorittaneiden määrää, sillä jo nyt moni kaksoistutkinnon suorittamista tavoitellut opiskelija jättää ylioppilastutkinnon suorittamisen kesken liiallisen työtaakan vuoksi.

Kaksoistutkinnon suorittaneet opiskelijat ovat sekä korkeakoulujen että työelämän vahvasti arvostamia huippuosaajia, joten olisi epätarkoituksenmukaista heikentään mahdollisuuksia suorittaa kaksoistutkintoa. Korkeakoulutus ja tutkimus 2030 -visiossa on asetettu tavoitteeksi, että jatkossa yli puolet kustakin ikäluokasta suorittaa korkeakoulututkinnon. Kaksoistutkinnolla on ollut merkittävä rooli korkeakouluopintoihin tähtäävien ammattiin opiskelevien opinnoissa.

Neljällä kokeella ylioppilastutkinnon suoritti viime vuonna noin 5 600 kokeilasta ja määrä on laskenut jonkin verran viime vuosista. Kaksoistutkinnon suorittaneita oli vuonna 2016 vajaa 2 000, joten näiden opiskelijoiden kohdalla ei keskustella kovinkaan pienestä ryhmästä.

Toisen asteen tutkintojen arvosanat tulevat jatkossa olemaan keskeinen valintaperuste uusia korkeakouluopiskelijoita valittaessa. Kuten esityksessä todetaan, tullaan ammattikorkeakouluissa sekä suurimmassa osassa yliopistoja käyttämään ylioppilastutkintoon perustuvassa valinnassa valintaperusteena viittä tai sitä useampaa ylioppilastutkinnon koearvosanaa. Tällä perusteella esityksessä on arvioitu, että opiskelijat

tulevat joka tapauksessa kirjoittamaan jatkossa vähintään viisi koetta, jotta he voivat maksimoida pisteiden keruun todistusvalinnassa.

Ammattikorkeakoulujen opiskelijavalintojen kehittämishankkeen selvityksissä on todettu, että myös neljän kokeen suorittaminen ja niistä kerättävät pisteet tulevat riittämään opiskelupaikan saamiseksi, jos kyseiset kokeet on suoritettu riittävän hyvillä arvosanoilla. Ammattikorkeakoulut ovat ottamassa käyttöön todistuksiin perustuvaa valintamallia, jossa valinnassa huomioidaan viiden suoritettujen kokeiden arvosanat. Tämän näkökulman huomioiden olisi perusteltua jättää opiskelijalle itselleen päätettäväksi, haluaako hän suorittaa neljä tai useamman kokeen ja panostaa niihin haluamallaan tavalla.

Yksi ratkaisu, jolla voidaan pitää kaksoistutkintoa suorittavien opiskelijoiden asema nykyisellään, olisi edellyttää kaksoistutkintoa suorittavilta opiskelijoilta neljän kokeen suorittamista ylioppilastutkintoa varten nykyiseen tapaan. Tällöin kaksoistutkinnon suorittajien opintojen vaativuus ei kasva kohtuuttoman suureksi. Opiskelijalla olisi edelleen mahdollisuus suorittaa myös useampi kuin neljä koetta ylioppilastutkintoa varten, jos hänen tavoitteensa olisi esimerkiksi hakeutua korkeakouluun ylioppilastutkinnon avulla.

SAKKI katsoo, että lukioiden ja ammatillisen koulutuksen tulisi lisätä ja tiivistää yhteistyötä nykyisestään. Ylioppilastutkinnon muuttaminen esitetyllä tavalla ja siten kaksoistutkinnon suorittamisen vaikeuttaminen ei kuitenkaan tue tätä tavoitetta.

ELIAS TENKANEN

Puheenjohtaja

044 7530 581

elias.tenkanen@sakkiry.fi

HANNA HUUMONEN

Pääsihteeri

050 3100 570

hanna.huumonen@sakkiry.fi

Lisätietoja:

Samuli Maxenius, koulutuspoliittinen asiantuntija

044 7766 048, samuli.maxenius@sakkiry.fi